

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. száma.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny, ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Amerika a dosťahovanie.

Nový zákon o vysťahovalectve prevedeny bude u nás s prvým septembrom bežiacého roku. Cieľom tohoto zákona je usporiadanie otázky vysťahovalectva a zamedzenie hrozných neriadov, aké nesčíselni agenti ba aj loďné spoločnosti beztrestné páchaly s ubohými vysťahovalcami. Vysťahovanie z Uhorska týmto zákonom nebude pravda prekazené, dosiahne sa nim ale aspoň to že kadeakí ľudia nebudú náš svet ku vysťahovaniu vábiť a navádzať a keď ho k opusteniu rodiska naviedli nebudú ho smieť vyžierať a zdierať ako posial. Ako u nás týmto zákonom dľa možností, teda nie celkom, usporiadaná je otázka vysťahovalectva, tak zas aj v Spojených Štátoch Severnej Ameriky s uplnou prísnosťou hľadia usporiadať otázku dosťahovalectva. V Severných Štátoch Ameriky, jedným slovom prítomne na tom pracujú, aby vystúpenie na tamojšiu suchú zem, keď aj nie vôbec celkom prekazili, na každý pád ale hrozne obťažili.

S akou prísnosťou a v akej miere to prevádzajú vysvitá zrejme z úradnej zprávy dosťahovaleckej vrchnosti Spojených Štátov najnovšie uverejnenéj.

Dľa tejto úradnej zprávy od 1. júla 1908. do 30. júna 1909. do Spojených Štátov prišlo 724.856 dosťahovalcov. Pri náležitom zkúmaní tejto úradnej zprávy presvedčíme sa o tom, že z výš uvedených 724,756 dosťahovalcov, skutočných dosťahovalcov bolo len 564,743, asíce 393.682 mužských a 170.791 ženských bo tí ostatní, čo v tom roku do Ameriky prišli už aj

predtým dlhší alebo kratší čas bývali v Spojených Štátoch.

Zo spomenutej úradnej zprávy dozvedáme sa aj o tom, že medzi vyš udanými 724.756 dosťahovalcami bolo Talianov 166.115, Rusov 98.834, z Uhorska 84.914, z Rakúska 74.645, z Nemecka 22.340, Irčanov 7.310, Švédov 9.804, Norvégov 9.375, Turkov 8.353, Francúzov 6.131 a Dánov 3.807.

Dosťahovalcov ako známo nepustia na suchú zem Spojených Štátoch jestli nemajú pri sebe určitú summu peňazi. Od 1. júla 1908. do 30. júna 1909. dosťahovalci, do Ameriky doniesli so sebou 11,221.289 dollárov. Dosťahovalci z Uhorska doniesli so sebou 374.284 dollárov, neprišli teda do Ameriky s prazdnou kapsou.

Pri ďalšom zkúmaní úradnej zprávy vrchnosti dosťahovalstva vidíme, že medzi 724.756 dosťahovalcami len 62.369 bolo takých, ktorí ešte nedoplnili 14. rok života, pri 491.084 dosťahovalcoch hybal sa vek života medzi 14—44 rokom; vyše 44 rokov malo len 27.168 dosťahovalcov. Nicmenej zaujímavá je aj há čiastka spomenutej úradnej zprávy, ktorou je vykázané že z udaných 724.756 dosťahovalcov, len 421.685 kúpili si sami loďné a železničné karty, kým 153,239 dosťahovalcom loďné karty poslali už v Amerike žijúci príbuzní a priateli, Z úradnej zprávy dosťahovaleckej vrchnosti vysvitá konečne aj to, že z udaného počtu dosťahovalcov 465.407 cestovalo k príbuzným, 94.915 ku známym, len 20.258 bolo takých, ktorí ani pokrevného ani známeho nemali v Spojených Štátoch.

Verejná mienka Spojených Štátov najnovšie

veľmi sa zaoberá stou politikou akú pri riadení dostahovaleckých záležitosti sleduje prítomne nový komissár ellis-islandsky menom Vilhelm Williams, ako povedajú je ukrutne prísny človek, to ale i najväčší nepriateľ jeho vyznať musí o ňom, že je spravodlivý. Každý nepredpojalý, ako to v Amerike všestranne hovoria, aj nahliadne, že Williams nerobi iného, ako že zákon o dostahovateľstve prevádza s úplnou prísnosťou a bezohľadne žiada aby nariadeniam tohoto zákona zodpovedal každý jednotlivý dostahovelec, preto aj nemilosrdne deportuje všetkých, ktorí by následkom telesných chýb, z ohľadov zdravotných alebo z akejkoľvek inej príčiny na farchu padnúť mohli štátu. Prirodená vec je, že v prvom rade nemilosrdnou prísnosťou pokračuje proti tým nešťastným, ktorí odpredajúc všetko i to najposlednejšie čo mali, verili prázdny sľubom nesvedomitých zvodcova vzdor telesným chybám a snád aj chorobám pustiti sa na ďaleku cestu: probovať šťastie. Komissár Williams nemilosrdne zakročuje proti tým, ktorí len tolko peňazi mali že si horko ťažko kúpili loďnú kartu do Newyorku a boli v tej nádeji, že keď do Neworku prídu tu nachodiaci pribuzni alebo priateli jejích zaopatria im železničnú kartu a pomôžu im aj s tými 10 dollarmi, ktoré každý dostahovelec v Amerike vykázat musí alebo že v najhoršom páde agent ellis-islandského domu uhorského bude za nich dobre stáť, aby neboli deportovaní.

Kto sa chystá do Ameriky není ale úplne istý o tom že ho tam aj na suchú zem pustia, ten nech radšie doma ostane, bo ho zaiste deportujú, totiž zpiadky pošlú s tou loďou na ktorej sa dovezol. Preto aj aby sme našich milých rodákov zachránili pred neprijemnosťami a útratami takej deportácie, ba zachránili ich i pred hanbou akú z toho maju keď ich zpiatky pošlú, uprimne a úplným dôrazom upozorňujem každého: kto je a čo len na jedno oko slepý, kto bár aj len na jednu nohu kulhá, kto je slabého rozumu, zmrzačený, hrbatý, kto trpi na chorobu srdca, na suchú nemoc, trachóma a na akúkoľvek inú nemoc, nech sa nepúšťa na cestu do Ameriky. Zarovnak nech sa do Ameriky nestrojí nikto, kto krom loďnej a železničnej karty nemá v hotovosti aspoň 10—25 dollárov (50—125 korún) ho keby sa aj dostal po Newyork, ne-

pustia ho cez Ellis-Island, kde každého dostahovalca čo najprisnej preskúmajú a beda tomu, kto nariadeniam dostahovaleckého zákona amerického v každom ohlade nezodpovie.

Ellis-Island je odpravde miesto plaču a nárekov pre dostahovalcov. Prihodilo sa v predošlých týždňoch že v jedon deň aj dvestopäťdesiat dostahovalcov deportovali. Nieť tam milosrdenstva. O kom vysloví sa dostahovalecká vrchnosť, že není suci aby vstúpil na suchú zem Ameriky, toho bez všetkých okolkov pošlú zpiatky zkadial prišiel. Následkom hroznej prísnosti akou dostahovalecká vrchnosť ubohých dostahovalcov odsuduje k deportácii, medzi tymito rozhorčenými vznikly neraz už aj vzbury. Stalo sa, že k deportácii odsúdení napadli a zbili ztrázcov, ktorí ich na loď odprovádzali. To všetko nič neosoží a len to má za následok, že vrchnosti ošte prisnej zachodia s dostahovalcami ako predtým.

Pod prísnosťou dostahovaleckej vrchnosti veľa trpia aj loďné spoločnosti, bo sú povinné ku deportácii odsúdených zdarma odviezť ta zkadial ich priviezly. Radia sa a protestujú proti prísnosti dostahovaleckej vrchnosti. To všetko alem nič ím neosoží. Vilhelm Williams hlavný predstavený dostahovaleckej vrchnosti nielen že nepustí z jeho prísnosti, lež na všetky loďné spoločnosti upravil nariadenie a naložil ím aby každého dostahovalca prvej ako ho na loď príjmu čo najprisnej daly preskúmať, bo ináč, za každého dostahovalca, ktorý k deportácii odsúdený budu, z pádu na pád platíť musia vždy väčšiu a väčšiu peňaznú pokutu.

Bohaté a veľkeho oplyvu loďné spoločnosti podrobujú sa nariadeniu Vilhelma Williams, bo dohre vedia že za jeho chrptom stojí Washingtonska vláda a bere na seba zodpovednosť za ten spôsob akým dostahovalecký zákon prevádzajú v Ellis-Islande.

Prísnosť amerických zákonov o dostahovateľstve nech si povšimnú naši mili rodáci, ktorí vzdor humánnym radám a uprimným napomenutiam opravdových priateľov ľudu, strojá sa opustiť svoju drahú domoveň.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

XX. internacionalný eucharistický kongress.

Za prítomnosti pápežského vyslanca kardinála *Vannutelli*-ho, všetkých nemeckých biskupov, mnohých cirkevných hodnostárov a vývodných katolíckych mužov z celého sveta začal sa XX. internacionalný eucharistický kongress 4. augusta v Kölne pri najskvelejších slávnostiach. Prvý internacionalný kongress eucharistický vydržovali svojim časom v Jeruzaleme. Ztadiaľ putujúc významnými mestami Vychodu a Západu rozširovaly poklonu ku prevelebnú sviatosť Oltarnú po celom svete. Pred dvoma rokmi odbavovali internacionalný eucharistický kongress v meste Metz, lanajšieho roku zas v najväčších rozmeroch v hlavnom meste Anglicka v Londyne. Všetky dosavadné kongresy ale na veľkoleposť a svetovú významnosť prevyšoval XX. internacionalný eucharistický kongress vydržovaný v Kölne.

Na veľkej processii s prevelebnou sviatosťou oltarnou súčasťnilo sa do 80,000 horlivých katolíkov, medzi týmito 5000 kňazov a viac ako sedemdesiat biskupov. Processia tiahla cestou štrnásť kilometrov a trvala celé tri hodiny. Na kongresse a processii zastúpené bolo v značnom počte aj Uhorsko. Prítomní boli: G. Karol gróf *Mailáth*, biskup sedmohradsky, dr. August *Fischer-Colbrie*, biskup košický, pápežský praelat kanoník ostrihomský a krajinský vyslanec Ján *Molnár*, Karol *Kánter* praelát farár kráľovského hradu budinského, dr. Viktor *Horváth* kanoník kaločský, dr. Štefan *Hanauer* professor university a viaceri iní.

Mesto Köln všetko možné vynaložilo na to aby zriedkavým ozdobením ulíc a verejných priestorov prispelo ku skvelosti a veľkolíposti internacionalného kongressu eucharistického. Domy a všetky verejné stavania ozdobené boli zastavami a drahocennými pokrovcami. Sám oltár z ktorého s prevelebnou sviatosťou oltarnou processii udelil požehnanie pápežský vyslanec kardinál Vincenc *Vannutelli* koštoval desať tisíc korún. Svetochybn prevelký chrám zňutra a zvonka osvietený bol z tejto príležitosti zavedeným elektrickým svetlom.

Pápežský vyslanec kardinál *Vannutelli* na soobitnej krásne ozdobenej lodi, sprevádzaný mnohými biskupmi z Mainzu dorazil do Kölnu

3. augusta o 7. hodine večer. Nábožný ľud z oboch strán rieky. Rýnu natoľko oslavoval pápežského vyslanca, že vidiac to istý svetský vyslovil sa nasledovne: Ani nemeckého cisara neprijali tak slávnostne keď tadeto chodil. V Kölne na brehu Rynu postavená bola veľkolepá triumfálna brána pod ktorou pápežského vyslanca privítali: kölnsky arcibiskup kardinál *Fischer* a hlavný mestanosta *Wallraff*. Po slávnostnom privítaní, pápežský vyslanec v sprievode na tisíce ľudu, mnohých biskupov a kňazov vtiahol do veľkolepého sídelného chrámu.

XX. internacionalný eucharistický kongress zaklúčený bol 8. augusta. Na zaklúčujúcej processii s prevelebnou sviatosťou oltarnou prítomní holi veriaci každého stavu a zamestnania počtom vyše 80,000. Krajiny: Belgicko, Anglicko, Francúzsko, Taliansko zastúpené boli deputáciami.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Nyitrasárfő. Krasné shromáždenie sa vydržovalo v našej malej farnosti 1. augusta. Pán farár nám vyhlásil, že «ako lastovička, keď jej hniezdo pokazia, spravi si druhé tak aj my musíme robiť: keď nám pokazili kruh čítáci, utvoríme si miesto toho druhý spolok, Jednotu.» Pán kaplán August *Gramantik* nám potom peknú reč držal o «Jednote», tak že sa hneď 115 dalo zapísať do nej asice zo *Sarfie* 63, z *Lipovnoku* 25, z *Krtócu* 14 a z *Vezevényu* 13. Za miestneho správcu sme si vyvolili nášho pána farára Alexandra *Kuczmann* za horliteľov pána organistu *Jozefa Vaczula*, pánov *Štefana Grácz*, *Michala Oravecz*, *Jána Bittner*, *Tomáša Hlavacska*. do *Lipovnoku* *Jána Latyko*, *Michala Vörös* a *Pavla Petrovics*; do *Vezevényu* *Jána Jancsovics* a *Štefana Petrovics*; do *Krtócu* *Jána Petra* a *Adama Oravecz*. Na shromáždení bol prítomný aj mladý pán gróf, pozorne počúval reč o «Jednote» a bolo poznať, že samu to všetko lúbi. Aj jeden klerík z *Trnavy* menom *Emil Matovics*, švager nášho pána organistu bol na shromáždení, nuž som si myslel dobre to bude, keď sa takéto veci už za mladý naučí.

V Radošne 1-ho augusta sa utvorila «Katolícka Jednota». Pán kaplán z *Veľkých Topolčian*, August *Gramantik* vyše hodiny nám o Jednote držal reč po ktorej sa hneď 112 veriacich dalo za členov zapísať. Za správcu miestneho bol vyvolený náš pán dekan *Ondrej Pulmann* za horliteľov *Michal Moesko*, *Jozef Pupák*, *Michal Glosz*, *Jozef Szloboda*, *Jozef Kucsera*, *Ján Krsko*, *Rudolf Cvik*, *Peter Feranec*; pre **Bzínce**: *Jozef Mitynska* a pre **Bőfalva**: *Michal Matejicska* mladší, aj z

týchto dvoch obcí dalo sa 12 zapísať. Na shromaždení prítomný bol z Ardanoviec pán farár *Jurik*, a pán notár *Mikoványi*. Udov do Jednoty zapisoval pán rýchtár *Štefan Blahó* a jeden klerik z Trnavy.

Všeobecný štrajk vo Švédsku.

Jeden z najväčších hospodárskych pohybov Európy je terajší všeobecný štrajk vo Švédsku. Medzi zamestnávateľmi a zamestnancami povstali nedorozumenia pre mzdu. Organizácie zamestnávateľov majú nahromadené obrovské kapitále uzavrely, že nepopustia. Ale aj organizácie robotníkov tiež majú značné kapitále, pustily sa do boja. Za čiastočným vytvorením robotníkov nasledoval všeobecný štrajk, ktorý od minulého týždňa trva bez všetkých väčších výtrzností. V tomto krutom boji kapitálu a práce trpia verejné záujmy Švédska. Už aj posiaľ je štrajkom zapríčinená škoda o mnoho väčšia, než koľko robotníci požadovali.

Dľa najnovších telegrafických správ zasekol v Švédsku takmer celý verejný život. Premávka zaviazla po všetkých stranách. Celý poštový obchod stojí. Potravné články hrozne zdrazely. Socialdemokratická strana silou mocou pracuje na tom aby do štrajku vohnala aj poľnohospodárske robotníctvo, k tomuto ale nemá výhľadov.

Internacionalný sekretariat socialdemokratickej strany vyzval robotníkov celého sveta, aby podporovali švédskych druhov. Vodcovia uhorských socialdemokratov už aj rozposlali proklamáciu v tomto smysle. Nápadné je ale to uzavretie vodcov švédskych socialdemokratov, že z vlastných pokladníc nikomu nedajú podpory.

Z robotníckych kruhov o tomto štrajku píšú nasledovne:

Zamestnávateľia 130 tisíc robotníkov vytvorili z roboty 1. augusta; následkom toho vstúpilo do štrajku asi 400 tisíc robotníkov. Ku štrajku pripojily sa aj žlté organizácie robotníctva. Vodcovia robotníkov vyzvali neorganizované robotníctvo, že kto do 15. aug. votúpi do akejkoľvek robotníckej odbornej organizácie, účastný bude stejnej mravnéj a hmotnej podpory a ochrany ako starí členovia. Od 4. augusta všetky organizácie zastavily vyplácanie podpory robotníkom, ktorí sú bez práce. Netýkajú sa teda ešte fondu rezistencie, ktorý utvorili si behom mnohých rokov z peňazi robotníckych.

Dľa uzavretia rady odborných organizácií každý pri verejných prácach zamestnaný robotník, do štrajkovej kassy k prospechu rodín štrajkujúcich členov povinný je každý týždeň platiť šesť korún. Podobnú daň povinni sú platiť organizovaní zamestnanci špitálov a útulní, ktorí sa neúčastňujú v štrajku. Matky, bez rozdielu stavu, s dieťaťom niže jedného roku dostanu každodenne jedon liter mlieka cestou kooperácie robotníctva. Mlieko sterilizujúce stredisko pre Štokholm a okolie, zamestnávať môže toľko robotníkov, koľko potrebuje aby nemocnice a deti bez mlieka neostaly. Vymerávanie a roznášanie mlieka prevádza sa pod dozorstvom výboru štrajkujúcich.

Proti štrajkujúcim porobila prípravy aj vláda. Dľa nariadenia švédskeho ministerstva vnútra liehové nápoje v celom Švédsku neslobodno predávať. Od dňa vypuknutia štrajku krčmári pri obede a každému hostovi nesmeju viacej dať ako pol litra piva alebo vína. Vymerávanie pálenky a punču zakázané je na celej čiare. Pivo ostatne celkom sa už minulo, bo pivovarskí robotníci pripojili sa ku štrajku. Potravné články hrozne zdrazely. Sušený švédsky chlieb sa minul. Ceny zemiakov, múky, sušeného a soleného mäsa poskočily dvojnásobne.

Na slobodu pustených vojakov povolali k vojsku a všetky regimenty podelili medzi priemyslové strediská. Môže sa povedať, že je celé Švédsko v opravdovom stave obleženia. Švédske zamestnávajúce družstvo od jedného z dvanásť bánk pozostávajúceho konsorcia vyzdvihlo 10 millionov a 670,000 korún pôžičky. Občianstvo na obranu pracovať chcejúcich utvorilo jednu 5000 členovú občiansku stráž, ktorú polícia zapatriła zbraňou na strielanie. Švédska spoločnosť je ináčej zamestnávateľom naklonená.

Dovedna štrajkuje asi štvrtmilionu robotníkov. Ročné príjmy švédskej socialdemokratickej strany činia asi poltreťu millionu korún, ale mimo toho stranu ešťa aj norvégski a dánski sociál demokrati podporujú, Nakolko to z dosavadných chýrov možno ustáliť, počas štrajku sa nikde neudaly väčšie výtrznosti. V Stockholme je tá najväčšia bieda, tam sotva možno dostať potravné články, mesto je také, ako čo by bolo v stave obleženia, elektrické železnice a malé parolodky nechodia. Predbežne o tom niet

ani reči, aby štrajkujúci alebo zamestnávateľa popustili. Dľa najnovších chýrov zmáha sa štrajk po celom Švédsku.

Podmanenie povetria.

V podmanení povetria robia ľudia značné pokroky. Všetkých vynálezcov v tomto obore prevyšuje, ako to posiaľ dokázal, starý gróf Zeppelin. Tohoto huževnatého generála neodstrašuje žiadon nezdar.

Na jeho vzducholodi prišiel šťastlivo do Frankfurtu. Na druhý deň zdvihol sa do povetria a chcel zaletieť do Kölnu. Neletel ale ďaleko, bo vo veľkej búrke v povetří zhubil sa mu stroj a prinútený bol vrátiť sa späť do Frankfurtu. Oprava zhubeného stroja trvala celý deň. Keď vzducholod Zeppelin II. zas celkom bola v poriadku, odvážlivý vetroplavec vydal sa opäť na cestu a tento raz mu šťastie prišlo. Ráno o 4. hodine 40 minútach povzniesol sa vo Frankfurte do povetria a o 11. hodine 37 minútach sletel pri Kölne, kde ho obyvateľstvo srdečne vívalo.

Gróf Zeppelin tento krát letel rovno cez Niederhaus a Limburg do Kölnu. V člne vzducholode sedelo 12 ľudí, medzi nimi veliteľ 18. vojenského sboru Eichhorn. Vzducholod po 6. hodine preletela nad Limburgom, o 6. hodine 25. min. opustila kúpeľné mesto Ems, o 6. hod. 43 min. Neiwied, o 7. hod. 30 min. Remagen a potom preletela ponad mesto Bonn.

Vzducholod «Zeppelin II.» o 10. hod. 35 minútach zjavila sa pri Kölne vo výške 200 metrov, pri stolnom chráme sa trochu spustila a vo veľkom oblúku obletela jeho vežu.

Na oboch brehoch rieky Rýnu tisíce ľudí striehlo vzducholod, ktorú všade oduševnene vítali. V Kölne na strechách a na uliciach zdržujúci sa ľudia vzducholod s nesmiernou radosťou vítali. Potom vzducholod letela do Bickendorfu a v šope pre balony o 11. hod. 37 min. sa hladko spustila. Gróf Zeppelin svoj príchod do Kölnu nemeckému cisárovi telegrafične oznámil. Cisár grófa Zeppelina pozdravil a opäť ho pozval, aby priletel i do Berlína.

Gróf Zeppelin 170 kilometrovú cestu medzi Frankfurtom a Kölnom za 6 hodín prekonal, to jest za 1 hodinu preletel vyše 27 kilometrov

cesty. Preto chcel práve teraz zaletieť do Kölnu, bo je to 1. výročitá doba zkazy jeho vzducholode pri Echterdingu a svojou cestou chcel sa zavdačiť nemeckému národu za jeho sebaobetavú sústrasť, ktorú mu lanského roku po zkaže jeho vzducholode preukázal.

Stále spojenie na vzducholodi medzi Frankfurtom a Lipskom zdá sa byť zabezpečené. Piatí kapitalisti sami dva milióny mariek značili na tento cieľ. Uskutočnenie tohoto plánu teraz ešte od toho závisí, že či mesto Lipsko na ciele spúšťania sa vzducholodí na zem bude náklonné zdarma prepustiť väčší pozemok. Mesto je vraj náchylné uskutočnenie tohoto plánu aj zo svojej strany napomôcť. Z Berlína sdelujú, že vzducholod «IIa» z príležitosti svojho nočného povznesenia sa do povetria zaletela do Francúzska, kde sa spustila pri Vilier la Montagne. Vzducholod spravoval kapitán Thévald a mimo neho ešte traja ľudia sedeli v člne vzducholode, medzi nimi aj dcéra mešťanostu frankfurtského. Nemeckých vetroplavcov, keď prišli do Francúzska zatkli a fotografie, ktoré u nich našli, im zhabali. Zatknutú spoločnosť len po dlhšom výsluchu pustili na slobodu. — Vzducholod «Zeppelin III.» na výslovnú žiadosť nemeckého cisara do Berlína príde 28. augusta, keď už v úplnom počte do Berlína sa vrátivší študenti vo veľkých zástupoch budú môcť grófa Zeppelina vítať. Gróf Zeppelin svoju riaditeľnú vzducholod na Bodenskom jazere predstaví aj kráľovi Francovi Jozefovi, keď tento ku odhaleniu sochy Ondreja Hofera príde do Bregenzu. — Pre rakúsko-uhorskú armádu kúpenú motorovú vzducholod Parcevalskej sústavy v najbližšom čase prevezmú. Vo Fischamende so stavbou šopy pre vzducholod nezadlho budú hotoví. Ku riaditeľnej vzducholodi pridelia nadporučika baróna Franca Berlepa, poručika Franca Mannsbarta a 12 vojakov vetroplaveckého oddelenia. Motory a ostatné súčiastky vzducholode prostriedkom augusta vyprobujú.

K našemu vyobrazeniu.

«Westminster-Abbey» v Londyne nekdý chýrny katolícky kostol je najpeknejšie stavenie gotického slohu. Krásu tohoto nekdajšieho kostola katolíckeho predstavuje nám čiastočne vyobrazenie tohoto čísla.

Ako zaobchodiť s nemluvniatkom?

Každodenne pozorovať možno, koľko roztržitosti zapríčini výchova malých detí v jednom, lebo v druhom dome, v chudobnom tak, ako v bohatom. Otcovia chcú tak, matky zas inak vychovávať deti, a keď sa takto dohodnúť nemôžu — matky obratia sa ku lekárovi a tento potom rozhodne. Len že kto vie prečo — iste len zo zdvorilosti oproti peknému pohlaviu — lekári zväčša matkám dajú za pravdu, veľa ráz ale celkom bezprávne a zo zdravotníckeho ohľadu najmenej nie chvalitebnými, ale zlými, zastaralými naukami vychovávanie malých dietok schvaľia aj vtedy, keď dobre vedia, že nová veda teraz inú opateru, nové a všeobecne už prijaté pravidlá o výchove detí — predpisuje.

Istý detský lekár vydal nedávno malú sbierku týchto zlých zvykov a podáva hneď aj úpravu ku riadnej a telesný vývin dietok jedine napomáhajúcej novej výchove.

Po prvé zatracuje tuhé povojkovanie dietok, ktoré hatí vývin celého tela a zapríčinuje mnoho ráz povrchné väčšie menšie vyranenia sa tela. Zlý zvyk je ďalej ten, že matky za každým, keď dieťa je dajak nepokojným, začnú ho hneď krmiť. Veľmi mnohé deti sú zato nepokojné, že majú práve žalúdok preplnený a trpia na koliku, alebo kolikovou hnačku; v takomto páde ale nové krmenie dieťaťa len škodiť môže, alebo rozmaznajú deti tým tak, že bez príčiny naučia sa plakať len zato, aby im jesť dali alebo ich varovali. Keď deti dostávajú zuby, mnohí rodičia sú toho náhľadu, že tu deťom hrozí tiež dáke zvláštne nebezpečie. Kolenie sa zubov je však tiež len jednoduchý priebeh vývinu tela, ktorý úkon telo ani v najmenšom nehatí a choroby, ktoré tomuto pripisujú, povstanú zväčša následkom nečistoty, prestydnutia, aneb zlého trovenia žalúdka. Ústa dieťaťa treba čisto držať častejšie vymyť; tým predíde sa mnohým chorobám, ktoré nečistota zapríčiníť môže. Tak zvaným «cuclíkom» donesie sa mnohokrát do úst dieťaťa všeliaká nečistota a nákazlivé látky, ktoré prijdú do žalúdka, ako zle stravné — začnú tam hniť a hatia tak riadne trávenie žalúdka. Tomuto tiež odpomôcť sa dá tak, keď nebudeme deti navykať na «cuclík».



POLITICKÉ CHYRY.

Hodžov Blok.

Pán Milán Hodža zafal sa do jeho Bloka a už aj to povedá s nepodvratnou istotou: že vraj «ceterum censeo», tento blok musí byť na jaseň hotový. No my mu prajeme, aby sa mu tento jeho sen tak vyplnil, ako tie mnohé sny, ktorými sa posial, nie ku blahu, lež za peniaze slovenského ľudu zabával. Ten chýrny blok musí teda v jaseň hotový byť a to na základe «demokratickom». Pán Milán Hodža nemá zaiste smelosti rovno pravdu povedať, že ten blok bude utvorený na základe «sociáldemokratickom». Keby to uprimne vyznal, odvrátil by sa od neho pospolitý ľud, aby ale niekoľko mušiek na lep lapil, preto až do unovania často spomína, že vraj ten jeho blok bude čisto «demokratický». Hľadá sa hlúpy, čo to kúpi. My by sme sa ostatne s marnými snami pána Hodžu ani nezaoberali, keby v rozhorčenosti nad nezdarmi jeho dosavádnej práce, toto nebol napísal: »maďarská ľudová strana je beztak ochotná jej (vláde) i päty i všetko lízať. Alebo sa ľudákom asnaď už tak zle vodí, že nemôžu slúžiť vláde, lebo im už nik nesadá na lep? To možno.» Nuž, Pane Hodža, kedy a ktorej vláde slúžila ľudová strana, viete to dokázať? Vládu z koalície podporovala ľudová strana výlučne len v dobrom a pri nezvratnom zastupovaní svojho programu. Pritom ale krajinskí vyslanci žiadnej politickej strany neinterpelovali toľko a tak odhodlane ministrov a vládu, ako vyslanci ľudovej strany. Ľudová strana vládu z koalície snažila sa viesť cestou pravdy a spravodlivosti, ale jej neslúžila. Celý svet vie, že liberálnu vládu zničila ľudová strana. Lež aj to vie celý svet, ako liberálnym vládam, ba i samým darabontom verne slúžili a päty lízali Hodža, Skyčák a druhovia.

Pozdravenie grófa Aladára Zichy-ho.

Katolícku Ľudovú Jednotu 8. augusta utvorili v obci Csáktornya vo veľkom shromaždení, z ktorého grófov

Aladárovi Zichymu poslali telegrafické pozdravenie nasledujúcej osnovy :

Jeho excellencii pánu ministrovi grófovi Aladárovi Zichy-mu v Budapešti. V obci Csáktornya utvorená bola dnes miestna organizácia Katolíckej Ľudovej Jednoty. Vo veľkom počte shromáždění veriaci vrele pozdravujú z tejto príležitosti Vašu Excellenciu akožto vývodného muža Katolíckej Ľudovej Jednoty, božského požehnanja prosiac na ďalšie účinkovanie Vaše. Georg Peczek, titulárny kanonik.

Elektrická medzi Prešporkom a Viedňou.

Nariadením ministerstva vnútra potvrdené je uzavretie mestskej právomocnosti v záležitosti vydania smluvy firme Ganz a spol. potažnej na elektrickú železnicu, medzi Prešporkom a Viedňou vystaví sa majúcu. Apelláciu, ktorú v tejto záležitosti zadal obchodnej a priemyselnej komory podpredseda Julius Marsó, minister vnútra odmrštil.

Socialdemokrati v Prešporku.

Budapeštiansky socialdemokratický vodca Zigmund Kúnfi zariadil 8. augusta socialdemokratické shromáždění v Prešporku. V tomto shromáždění ako prvý rečnil sam Zigmund Kúnfi a pretrtasal terajšie politické rozpore. Za tým vystúpil na rečniste August Forster socialdemokrat a člen viedenského reichsrátu a rečnil tiež o záležitostiach Uhorska. S akým právom opováži sa člen viedenského reichsrátu politické reči držať a agitovať v Uhorsku? To možno len pri tak ospanlivej policaji ako je prešporská.

Z CUDZOZEMSKA.

Schôdzka ruského cára s nemeckým cisarom.
Po schôdzke ruského cára s anglickým kráľom nasledovala jeho schôdzka s nemeckým cisarom. Nemecký cisar Vilhelm II. v sobotu popoludní o 3. hodine šiel na jachtu «Hohenzollern» a zatým odviezol sa do Holtenau. Tam bola zakotvená križujúca loď «Sleipner», na ktorej sa cisar viedol v ústrety ruskej flotte. Ruská cárska jachta «Standard» so sprievodnými loďami priplávala ku Holtenau. Nemecký cisar Vilhelm vezúci sa na lodi «Sleipner» a ruský cár Mikuláš vezúci sa na lodi «Standard» popoludní o 6. hodine sa stretli. Nemecký cisar Vilhelm šiel na loď «Standard», kde ho cár so svojou rodinou srdečne privítal. Lode potom plávaly do Kielu a cisar Vilhelm cára až po kielský záliv odprevadil. Schôdzka dvoch panovníkov mala cele privátny ráz. Nemecký cisar Vilhelm večer o 10. hodine sa vrátil na jachtu «Hohenzollern», potom ale odcestoval do Berlína, kam prišiel v nedeľu ráno. Ruské lode noc ztrávily v kielskom zálive a rano vyplávaly na more.

Vojna Španielska s Kabyľmi. Rozporenie na bojišti v Melille je nezmenené. Pri Albuemasí Kabylovia strelbou z pušiek prekazili parolod «Sevilla» v tom, aby potravné články a strelivo na breh vyložila.

Okolo Albuemasu strelba z pušiek od 28. júla takmer bez prestania trvá.

Španielska vláda je prichystaná na to, že vojna okolo Melilly za dlhý čas potrvá a preto už robí prípravy ku zimnej vojne. Počet všetkých čiat v Španielsku povýšili na takzvaný válečný počet. Minister vojny je veľmi spokojný s výsledkom mobilisácie, lebo takmer všetci povolaní vojaci sa punktovne prihlásili do služby. Veľa mladých šľachticov a zámožných občianskych mladíkov sa prihlásilo za dobrovoľníkov.

Čo nového v Srbsku? V Belehrade dosiaľ všeobecne nazdávali sa, že terajšia koalíčná vláda za dlhší čas bude spravovať krajinu. No novšie zrejším sa stalo, že pád koalíčnej vlády na prahu stojí. Vláda po návrate nateraz v kúpeľoch sa zdržujúcich ministrov sa podakuje. Liberáli a pokrokári, zvlášte ale pokrokári, nechcú strpeť, aby minister predseda Novakovič a minister pravosúdia Ribarác aj naďalej ostali v svojom postavení a žiadajú, aby sa aspoň títo dvaja ministri podakovali.

Zdravotný stav kráľa Petra je nezmenene kritický. Lekári zakázali kráľovi každé rozčulenie. Napriek tomu kráľ každý deň prijíma ministrov, ktorí mu podávajú zprávy o politickom rozpore. Novšie chýry o intrigách Pašica proti dynastii podvracajú.



BESEDNICA.

Probovala št'astie.

Pán Bertold Dávidek a jeho manželka mali veľký sklep v Dlhej ulici v meste P...! a po pätnásť ročnom manželstve pustili sa na veľkú cestu: Pozru si vraj aj Monte-Carlo.

To, čo tu vidia, veľmi ich prekvapuje. Opatrne sa pohybujú po vyleštenej dlážke. Najlepšie im to imponuje, že tuční, červení lakáji jako dôstojne si chodia v sieni. Veľmi zaujímaví sú aj hráči, ktorí sedia pri dlhých, zelených stoloch.

Bankír veľmi prísne pozre na novopríchodiacich.

Pán Dávidek by sa bol rád predstavil, že on je vážený kupec, priemyselnej komory výborník a cirkevný predstavený. Ale hlavný bankír už odvrátil hlavu.

Dávideková na kocku stavá jedon dukát a vyhrá. Toto je dobre.

Pán Dávidek trochu sa utíši a stane si ku jedno mu druhému stolu. Kým sa tam diví, jedon elegantný pán ho žduri, zdvorile prosí za odpustenie a potichu vypráva sa — sám so sebou.

Potom ťažko dýchajúc kráča ku stolu, a postaví na čierne. Vyjde červené. Elegantný pán prehrá päťsto franov. Zas postaví päťsto frankov a zas prehrá.

Asi päť razy jedno za druhým.

Pán Dávidek skoro zpadne z nôh. Jako môže byť voľakto tak náruživým hráčom!

Viktorina zaiste jako všade, aj tu bude mať šťastie. Pridre sa ku svojej manželke.

— Dobre ide? — pýta sa jej.

— Ide, ide, len ty choď ďalej. Daj mi skoro ešte tri sto frankov; milšie mi je, keď leží predom mnou viac peňazi.

— Chyť, sladká moja; mnoho peňazi, buď opatrná. Jestli prehráš, mnoho mi nezostane.

— Choď len už. Činíš ma nervoznou!

Pán Dávidek sa vzdiali; zanechá aj sienu, lebo mu je horko. Sadne si na jednu lavicu a poziera na utesené palmové háje, nádherné kvety a veľmi modré nebe. Pravda v P... je inakšie nebe...

*

Zvečerí sa.

Pán Dávidek je hladný, vráti sa do kasina, aby upozornil svoju manželku na čas jedenia.

Viktorina je taká rozčulená, že pán Davidek aj zabudol na svoj apetit.

... Hm, tak sa zdá, moja manželka sa už nasýtila s hrou... Alebo snáď nevyhráva?

Vliekol sa blízko ku nej:

— No, sladká moja? — osloví ju.

— Buď ticho! Dovčul som nemala šťastia, ale na potom budem mať. Mám novú stavku. Postavím moje dátum. Dnešný deň, potom roky kniežata: z Monako. Vyhrám.

Pán Dávidek čaká. Dovoľuje. Jako by nedoveroval, keď jeho manželka je taká istá v jej veci! Až ale... A nahne sa na predok, že skoro zpadne na svoju manželku:

— Jaký si nemotorný! Odobereš mi šťastie. Zas je tam päť dukátov. Daj sem, koľko máš ešte peňazi.

— Ale duša moja, už mám všetko spolu len dvesto frankov.

To je práve dosť, abych to vyhrala čo som prehrala. Pomysli si, jestli vyhrám, dostanem sedemnást násobné peniaze. Hľaď, veľul postavím päť dukátov na vek tvojho brata Juliusa, päť na tvoj: 34. a 35.

Kocka sa vrti. Bankír zkríkne:

— Dva!

— Hm, hm — mieni pán Dávidek. — Nechaj tak, lebo keď prehráš naše peniaze, musím telegrafovať do P... a bude o tom vyprávať celé mesto.

— Daj mi pokoj! Nevieš, čo hovoríš. Človek nemôže vždy prehrať. Počkaj len, veľul postavím na moje roky, ale nehľaď sem; odvráť sa, lebo ináč budem mať pech.

Pán Dávidek ide ďalej a čaká veľmi poslušne. Keby vyšlo 33. počet Viktoríných rokov, vyhrali by sedem tisíc frankov! Za tie už by mohli kúpiť tú peknú, malú «Viktoria» villu!

— Tricatti! — zkríkne bankír.

— Ježiš Maria! Vyhrali sme!

Pán Dávidek je taký rozčulený, že si musí položiť ruku na silno bijúce srdce.

Zvrtnie sa, aby videl ženinu žiariacu sa tvár.

Podivné!

Dávideková je tuhočervená a skutočne zúri.

Vyskočí a nie aby zhrnula peniaze, ale so slnečníkom s obstojnou surovosťou dotkne sa plešivej hlavy jedného tučného pána, ktorý stál za ňou.

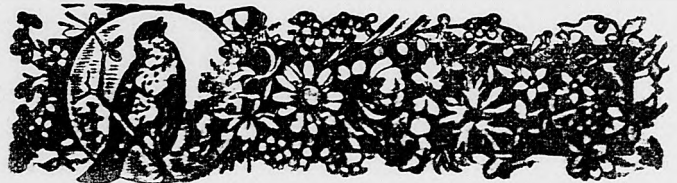
— Vy ste príčina, že som nevyhrala, — povie mu potichu.

Ja?

Ano, vy. Bezočive ste sa díval na mňa, keď som mojemu manželovi to povedala, že postavím číslo mojích rokov. Čo vy máte do toho? Povedz, Bertold, čo má tento pán do toho?

— Ništ, ale čo má zas tvoja prehra do tohoto?

— Nuž, keď hľadel na mňa — a Dávideková pustila sa do plaču — keď hľadel na mňa, vtedy... vieš... vtedy som zpozorovala... že je zvedavý a... a na miesto triaticaf postavila som na deväťadvadsať...



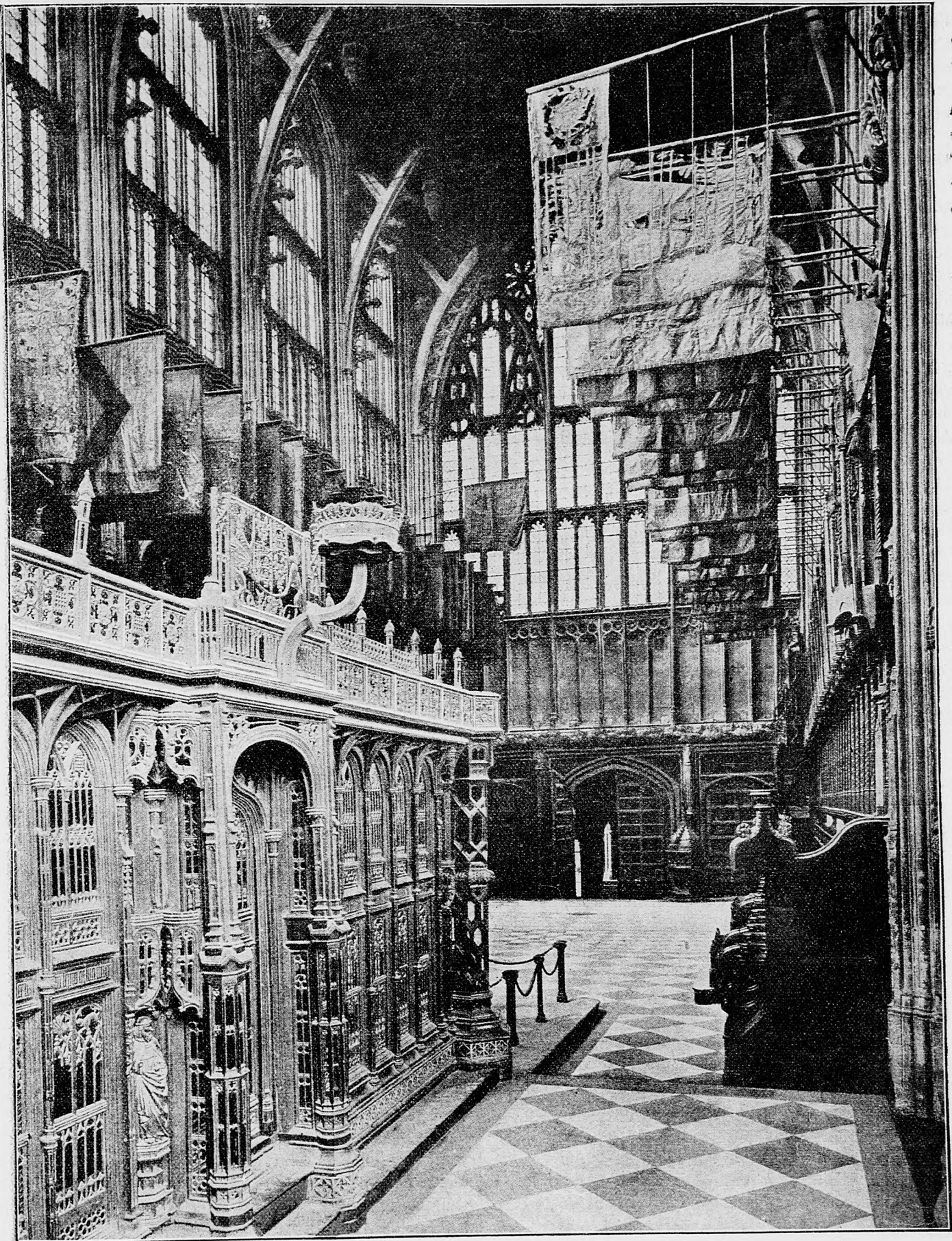
CHYRNÍK.

Letovanie jeho veličenstva kráľa. Mladší brat jeho veličenstva kráľa arciknieža *Ludvik Viktor* 6. augusta predpoludním prišiel do Ischlu. Arciknieža sa ubytoval v hoteli Alžbety a ešte predpoludním bol u jeho veličenstva kráľa a u arcikňažny Marie Valerie ze pol-druhej hodiny na návšteve. Potom navštívil bavorskú kňažnu Gizellu v kaštieli v Griesi a popoludní bol na rodinnom obede u jeho veličenstva. Arciknieža *Ludvik Viktor* sa za niekoľko dní pobaví v Ischli.

Kráľ vyhorelcom. Z Ružomberka (*Rózsahagy*) píš, že pre podporu vyhorelcov v Likavke pri Ružomberku, ktorú obec dňa 22. júla spustošil obrovský požiar, jeho veličenstvo kráľ zo svojej súkromnej pokladnice daroval 800 korún. O veľkodušnom dare kráľa minister vnútra podžupana liptovskej stolice po tieto dni upovedomil.

Výročitý deň korunovania Pápeža. Šesť rokov je tomu čo svätého otca Pápeža Piusa X. pokorovali. Pamiatku tohoto dňa slávnostne zasvätili v Sixtinskej kaplnke svätou omšou, na ktorej prítomný bol svätý otec, celý dvor jeho, sbor kardinálov, diplomati a rímska šľachta.

62. ročný primiciant. Gróf *Georg Eszterházy* slúžil prvú svätú omšu 26. júla v Kaplnke Jezuitského kollegia v Kalksburgu. 62 ročného primicianta vysvätil za kňaza dr. Egger biskup insbrukský. Gróf *Eszterházy* od-bavoval svoje zriedkavé primície len za prítomnosti naj-blížších jeho pokrevných. P. Karol Maria gróf *Andlan*



Westminsterská abbacia v Londyne.

rektor kollegia, preriekol ku primiciantovi niekoľko srdečných slov, po čom 62 ročný, už šedivý primiciant gróf Eszterházy pristúpil poprvé ku oltáru Pána. Gróf Georg Eszterházy bol volakedy ženatý a ako vojak bojoval zmužile v krvavej bitke pri Königgrätzi. Po smrti jeho manželky venoval sa stavu kňazskému a stal sa bojovníkom za korunu slávy nebeskej.

Chýry z arcibiskupstva ostrihomskeho. Z príležitosti slávnosti Nanebevzatia Panny Marle dňa 15. augusta o 9. h. ráno v ostrihomskej bazilike slúži slávnostnú sv. omšu arcibiskupský miestodržiteľ osvietený pán biskup dr. Ludvik Rajner. Slávnostnú kázeň drží benediktínsky professor Kassian Mattyasovszky. Pobožnosti tohoto dňa v ostrihomskej bazilike spojené sú s plnomocnými odpustkami. — Osvietený pán biskup dr. Medard Kohl udelovať bude sviatosť birmovania: 29. augusta v obci Komárom Szentpéter, 30. augusta v Perbete, 31. augusta v obci Csúz, 1. septembra v Udvarde, 2. septembra v Ohaji, 4. septembra v obci Barsfűss, 5. septembra v mestečku Verebély, 6. septembra v Alsógyöröd, 7. septembra v obci Barstaszár, 8. septembra v meste Aranyosmarót, 9. septembra v obci Lédec, 11. septembra v G. Sz. Benedek, 12. septembra v Kistapolcsány, 19. septembra v Galánte, 20. septembra v Magyardiószeg, 21. septembra u Hidaskürte, 28. septembra v Garamszöllösi, 29. septembra v Leviciach a 30. septembra v obci Garamujfalu. — Gróf Adolf Pongrácz titulárny biskup praepost farár novomestský nad Váhom ku štátne podporovanej tamojšej škole židovskej, poťažne vyučovania katolíckeho náboženstva, vymenovaný je za komissára arcibiskupského. — Franc Alfonz Pillmann hlavnomestský katechéta na svoju žiadosť prepustený je po biskupstva stolnobelohradského.

Chýry z biskupstva košického. Krajinské Družstvo Katolíckych Spolkov v mene osvieteného sboru biskupského v mesiaci oktobri povede púť do Rímu. Cieľom tejto púte je slávnostné zasvätenie pamiatky rímskeho pápeža Silvestra. II. ktorý sv. Štefanovi prvému kráľovi Uhorska ku korunovaniu daroval drahocennú zlatú korunu. Správca spomenutého Krajinského Družstva Katolíckych Spolkov, ku súčasťneniu sa na tejto púti povolal aj osvieteného pána biskupa košického, ktorý v peknom liste odpovedal na povalanie a spolu slúbil že duchovenstvo a veriacich svojho biskupstva povzbudovať bude k súčasťneniu sa na tejto púti. — Starodávnu väzu veľkého kostola, takrečenú «Urban» restaurovať budú z nariadenia vrchnosti. — Zápisy do katolíckeho ženského patronážu, pri horlivom účinkovaní Marie Otresovszky začaly sa 1. augusta. Zapisat môžu sa čelaď a katolícke robotníčky akaždú, nedeľu popoludní účastné budú usožného a zabavného poučovania. — V divadle «Uránia» predstavili minulého týždňa v obrazoch život a umučenie Pána nášeho Ježiša Krista. Na predstaveniach súčasťnilo sa obecenstvo vo veľkom počte. — Kresťansko socialný spolok vydržiaval 8. augusta veľmi peknú zábavu v papierovom mlyne. — Kryptu kniežata Franca Rakóczy II. navštívilo minulý

týždeň mnoho cadzincov, zvlášte žiakov zo všetkých strán krajny. — Ludvik Lehoczky učiteľ z Boldogkövár-
alja vydržiaval 3. augusta 40 ročné jubiläum svojho blahonosného účinkovania. Zaslúženému jubilantovi blahoželaly k jeho slávnosti cirkevné a svetské vrchnosti zarovnak aj mnohí priatelia a známi. — Učitelia ktorí pred 25 rokmi odbavili štúdiá 25 ročnú jubilárnu slávnosť svojho účinkovania odbavovali 3. augusta v meste Nagyida, zkadial prejdúc do Košíc na hrobe nekďajšieho direktora svojho Jána Erdődy, bo urobili sľub že jeho sľapaje v učení budu nasledovať. Z tej príležitosti navštívili aj bývalého profesora svojho Ludvika Horváth.

Chýry zo Spiša. V Nižnom Šmeksi bolo 22. júla 291 kúpeľných hosti, v Barlangligete do 26. júla 1657, v Šmeksi do 23. júla 2572 a v Tátralomnici do 22. júla 548. — V našej stolici ubudlo behom posledných 30 rokov Nemcov o 19 tisíc duš. — Náš osvietený pán biskup vymenoval Jána Scheftsika farára v Durande za cirkevného školdozorca kéžmarskeho dekanátskeho okresu. Gňazdoch dňa 28. júla následkom porazenia náhle zomrel advokát a bývalý mešťanosta lubovenský Bogyányi v 67-om roku života svojho. — Pri Hobgarte našli teraz v rieke Poprád mrtvolu Ladislavovej Korsch, obyvateľky gňazďanskej. Ešte pred štyrmi týždňami skočila do vody v pomútenosti rozumu.

Chýry zo Sariša. Prešov: Dr. Georg Ghillány, ako spravca fundácie Ghillányi, škole v obci Töltszék daroval pekný funuus. Patrónom fary a školy v tejto obci je fundácia Ghillány. — Margita Hadinszky šla minulý týždeň v rímsko katolíckom kostole po sobási a uvodso zažatou sviecou kolo oltára na offeru, pri ktorej príležitosti sa jej plamenom chytil závoj a len ducha pritomnosti svaďobných hostev možno ďakovať, že si len vlasy trochu zpálila a nestalo sa väčšie nešťastie. — Následkom zurenia a šírenia sa cholery v Rusku, uhorský minister vnútorných záležitostí, cieľom zahatienia tejto hroznej choroby, na pravomocnosti krajinské upravil zodpovedné prísne nariadenia. **Bardijov:** Vo štvrtok minulého týždňa udoril hrom do jedného domu a zapálil ho. Dom ten síce zhorel, šírenie sa ohňa ale prekazili hasičia. Košicki juristi zariadili podarenú zábavu v tunajších kúpeľoch, kde nateraz početní hostia veľmi sa ponosujú pre nedostatok osvetlenia miestnosti. — **Kapi:** Grófovia Dessewffy ako tunajší patronát pre katolícku faru darovali starý kašiel s veľkým intravillánom nekďajšej famílie Kápy. Tento veľký dar treba ďakovať horlivosti a mudrému pokračovaniu tunajšieho farára Valenta Bélafi. Starý kašiel ešte tohoto roku obnovený a prestavený bude ku cieľom fary. Utraty opravy zaokryjú sa z odpredajú starého farskeho stavania. Na jednom rohu starého kaštiela vystavená bude opatrovňa pre malé deti. — **Zsebfalva:** Minulú nedeľu zhorela tu pánska maštala a stodola. Ako hovoria, oheň bol podložený. — **Sztankahermány.** Minulé dni zapálil hrom pánsku stodolu, v obci Paloncza tiež hrom zapálil kočiareň jedného gazdu a tu minulého týždňa

zhorela aj pila baróna Karola Jungenfeld. — Jarmok v Tapolyhanusfalu s dovolením ministerstva obchodu vydržiaavaný bol nie 19., lež 12. augusta, zarovnak aj v obci Felsővízköz jarmok preložený bol z 2. na 3. aug.

Vyzvanie. Budapešťanský Katolícky Kruh vyzýva s týmto svojích členov a priateľov, ktorí prídu z okolia ku krajinskej slávnosti sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska, aby dňa 20. augusta o 7. h. ráno shromáždili sa v Kruhu Jozefovského Kostola, z ktorého pohne sa sprievod rovno do Budína pod zastavou Kruhu. Z vidieku a okolia došli bratia naši budú nám vitaní a môžu sa pripojiť k našemu sprievodu. Po slávnosti vrátíme sa do miestnosti Kruhu VIII., Kisfaludy-u. č. 1. Bližšie zprávy podáva: Ján Janik podpredseda. Ján Krajčí gazda kruhu.

Strelili na rýchlovlak. Z Miškovca píšú, že na rýchlovlak, ktorý zo Szerencsa jachal do Miškovca, pri moste nad riekou Šajó spáchali útok. Neznámi páchatelia na otvorenej dráhe strelili na vlak. Guľa vybila oblok jedného vozňa II. triedy a vletela do na druhej strane do steny vozňa. Vo vozni sedel jeden pravotár zo Szerencsa so svojou manželkou, ale sa im na šťastie nič nestalo. Kusy rozbitého skla síce padly na nich, ale im guľa preletela ponad hlavu. Cestovatelia rýchlovlak sa veľmi nalakali. Žandarmeria zaviedla vyšetrenie.

Utopil sa. Z Tárnoku oznamujú: Žiak učiteľskej prípravovne v Leviciach (Léva) Štefan Klass, školské prázdniny trávil u svojej matky v Tárnoku. V utorok šiel sa so svojimi kamarátmi kúpať do Dunaja. Klasza, ktorý ani nevedel dobre plávať, kamaráti upozornili, aby nešiel s nimi ďaleko do vody, ale marne. Mladík šiel za nimi a odrazu sa ponoril a utopil.

Strach medzi detektívmi cára. Z Londýna oznamujú, že jeden zábavný prípad nepočetným detektívom ruským, povoreným strážením cárskej rodiny, nahnal veľa strachu. Po čas bavenia sa ruského cára na anglických vodach totižto v jedno popoludnu z ostrova Wight povzniesla sa do povetria jedna vzducholôď a blížila sa ku Cowesu, v prístave ktorého byly lode ruského cára a anglického kráľa. Čoskoro sa rozchýrilo, že na vzducholodi sedia ruskí revolucionári, ktorí so vzducholode na loď cárovu chcú hodiť bomby. Tento chýr ruských detektívov veľmi zdesil a policajná loď «Alberta» vec hneď oznámila signálmi matrózom lode ruského cára, neskôršie ale vysvitlo, že vzducholôď je vlastnosťou dvoch v Cowesi všeobecne známych pánov, načo sa potom aj detektívi uspokojili a cár svojim dcéram, ktoré vzducholôď ešte nikdy nevidely aby sa na tu vzducholôď z paluby lode «Standard» po ďalekohľade podívaly.

Duchapritomnosť kuriča. Ake z Rímu píšú z mesta Ošimi do Ankony jachal v nedeľu jeden rýchly nákladný vlak. Rušňovodič blízko železničnej stanice zbadal, že na dráhe v dialke niekoľko sto metrov hrá sa jedno asi triročné dieťa. Rušňovodič ostrým hvizdnutím upozornil dieťa na blížiaci sa nebezpečenstvo, ale marne, dieťa sa ani nepohlo z miesta a veselo hádzalo kamienky. Rušňovodič vtedy pustil protiparu, aby vla

mohol pristaviť, medzičím kurič sliezol na samý predok, rušňa, aby dieťa v kritickom okamihu mohol zachytiť a zahrániť. Lenže vlak nebolo možno tak chytré pristaviť, ako si to mysleli. Vlak už bol len na niekoľko metrov od dieťaťa, keď kurič skočil z predku rušňa a zachytiac dieťa spolu s ním si ľahol doleznácky medzi kofajnice. V nasledujúcom okamihu už vlak prešiel ponad nich. Keď vlak postál, vysvitlo, že sa kuričovi a dieťaťu odhliadnuc od menších uskrabnutí nič nestalo. Matka dieťaťa, manželka jedného železničného strážnika, vtedy pribehla na miesto nešťastia, keď vlak ponad jej dieťa a jeho smelého ochrancu prebehol, čo keď matka videla, od strachu bez seba klesla na zem.

Zbojník pod posteľou. Z Fiume oznamujú, že úradník Ján Creilinger v piatok večer pod svojou posteľou našiel jednoko zakukleného človeka, ktorý chcel z revolvera zastrelif. Greilinger ale náhle vyskočil von oblokom a zachránil sa. Policia zbojníka čoskoro našla v osobe sluhu loďnej spoločnosti «Adria», menom Mariova Bertottiho. Sluha dozvediac sa, že Greilinger dostal po pošte 8000 korún, chcel ho o tieto peniaze olúpiť.

Obarený muž. Z Rožňavy (Rozsnyó, stol. gemerská) píšú, že na osade rimamuránskych baní na kamenné uhlie Michal Cvijic vzdor tomu, že sa ešte len pred krátkym časom oženil, mal nedovolenú známosť s jednou kellnerkou. O tomto sa ale mladá žena dozvedela a prosila svojho muža, aby zanechal dievča. Muž nato zbil svoju ženu a ľahol si spať. Ženu brutálnosť muža natoľko rozhorčila, že keď zaspal, obľiala ho vreťou vodou a potom omdletá klesla na zem. Cvijic o jednu hedinu za strašných múk dokončil.

Oheň. Z Levoče (Lőcse, stol. spišská) píšú, že v obci Alsórépás pustošil minulý týždeň veľký oheň, ktorý zpomiedzi 26 domov obce 5 domov a veľa pobočných stavaní zničil. Aj veľa domácich zvierat zhorelo. Manželka Petra Hanulu, ktorá z nepozornosti podpálila jednu stodolu a týmto zapríčinila nebezpečie, od strachu schovala sa do postele a zhorela. — V hore obce Svedlér (stol. spišská) tiež vypukol oheň a zhorelo dvadsať jutár hory.

Zdierač vystahovalcov. Z Fiume oznamujú, že vystahovalecká parolôď «Karpátia» teraz sa vrátila z Ameriky do Fiume. Táto parolôď sa dňa 7. augusta zase vydala na cestu do New-Yorku. Medzi tými vystahovalcami, ktorí 7. augusta chceli odcestovať do Ameriky, anglický tlumočník fiumánskej polície Karol Cowie spozoroval dvoch po panský oblečených ľudí, ktorí hľadali loďného dôstojníka Medritzera. Dvaja páni na otázky tlumočníka rozpovedali, že im Medritzer nabídnul, že ich aj bez cestovných passov zavezie do Ameriky, jestli mu obidvaja dajú po 50 korunách. Tlumočník si hneď na to pomyslel, že je tu reč o volákovi zúbratníctve a naložil dvom pánom, aby Medritzera požiadali, aby popoludní prišiel do jednej kaviarne. Popoludní sa v tej kaviarni aj sišli. Tlumočník si tiež sadol ku tomu stolu a predstavil sa ako loďný dôstojník «Karpátie».

Počas rozhovoru skutočne vysvitlo, že je patričný vysťahovaleckým agentom. Zaviedli ho na políciu, kde konštatovali, že Medrtzer bol kapitánom jednej nemeckej plavebnej spoločnosti. Priznal sa, že teraz nemá za mestnanie a takýmto spôsobom chce prísť ku grošu. Polícia ho odsúdila na 200 korún peňažnej pokuty.

Zkaza veľkého mesta v Japonsku. V meste Ošaka v Japonsku zúrili tieto dni požiar a zničili celú severnú časť mesta. Dovedna zhorelo 15,368 privátnych domov, 12 úradných budov, 8 škôl, 3 bankové domy a 10 fabrik. Európske firmy neutrpeli škodu. Tisíce ľudí bez prístrešia sa zdržujú na uliciach. O potravne články je veľká bieda. Zo škody sa z poistenia len málo vynahradí.

Púť. «Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh» sriadil dňa 14. augusta t. r. púť na milostné miesto Mária-Besnyő. 14. aug. ráno bude za pútnikov v chráme Jozefovskom svätá omša, odtiaľto sa o pol 7. hodine púť pohne na milostné miesto. Púť bude trvať dva dni. Dňa 15. aug., vo sviatok Nanebevzatia P. Marie, ráno o 7. hodine bude na milostnom mieste sv. omša so spevom slovenským a kázňou. Potom sa púť vráti do Budapešti.



HOSPODARSTVO.

Zpráva o tohoročnej úrode.

Dľa poslednej 1. augusta uverejnenej zprávy ministerstva orby, na území Uhorska priemerne urodilo sa v bežiacom roku: pšenice 34·02 mill. metrických centov, raže 11·87, jačmeňa 14·56, ovsa 13 millionov metrických centov. Lanajšieho roku oproti tomu urodilo sa: pšenice 41·42, raže 12·19, jačmeňa 12·26 a ovsa 10·18 millionov metrických centov.

Rozličné druhy obilia a rastlín po jednotlivých okresoch, vykazujú nasledujúci výsledok úrody:

Pšenica.

Žatva pšenice je zakončená, pri trválnive pohodlnom počasí pilne pokračuje sa v mlatbe. Dľa doterajších prôb pri mlatbe v jednotlivých stoliciach sype pšenica z katastrálneho jocha aj 7 do 8 m. centov, v jednotlivých stoliciach ale bola úroda horšia, preto aj dônos katastrálneho jocha po celej krajine obnáša priemerne menej ako 6 m. centov. Že sa toho roku menej pšenice urodilo ako vlní, to čiastočne nahradí jakosť terajšej pšenice, bo je o veľa lepšia ako bola minulého roku. Keď vezneme, že toho roku pšenica zasiata bola na priestore 5.731,624 katastrálnych jochov, rátajúc len 5·93 m. centov z katastrálneho jocha, úroda pšenice obnáša tohto roku 34·02 millionov metrických centov, kdežto predošlého roku obnášala 41·42 millionov.

Potazne jednotlivých okresov krajiny, vyše 5·93 m. centov z vatastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Bars, Eiptó, Nyitra, Trencsén, Turócz, Baranya, Somogy Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Ung, Zemplén, Szabolcs, Szatmár, Arad, Csanád, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Brassó, Fogaras, Kisküküllő a Torda-Aranyos, spolu v 25 stoliciach, Dônos od 5 do 2·93 metrických centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Árva, Fejér, Sopron, Vas, Heves, Pest, Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Sáros, Szepes, Békés, Bihar, Máramaros, Szilágy, Ugocsa, Krassó-Szörény, Csík, Háromszék, Hunyad, Kolozs, Maros-Torda, Szeben, Udvarhely, Ungvár totiž 25 stoliciach. Dônos ale niže 5 m. centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Esztergom, Hont, Nógrád, Pozsony, Zólyom, Győr, Komárom, Moson, Jász-Nagykún Szolnok, Gömör, Kishont, Hajdu, Besztercze-Naszód a Szolnok-Doboka spolu v 13 stoliciach.

Raž.

Raž je po mnohých stranách už tiež vymlátená, vo vrchoch ale ešte ani so žatvou neni sú hotovi. Je vôbec veľmi pekná a sype dosť dobre. Raž bola vyasiata na ploche 1.860,475 katastrálnych jochov. Dônos raže katastrálneho jocha rátaujú teraz vôbec na 6·38 metrických centov. Urodilo sa teda tohto roku raže 11·87 millionov metrických centov, lanajšieho roku oproti tomu urodilo sa raže 12·19 millionov m. centov.

Najlepšieho dônosu, tojest vyše 6·38 m. centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Nyitra, Baranya, Fejér, Somogy, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Pest, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Csanád, Temes, Torontál, Brassó, Csík, Fogaras a Kisküküllő spolu v 21 stoliciach. Dônos od 5·50 do 6·38 m. centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Esztergom, Pozsony, Trencsén, Győr, Sopron, Vas, Bereg, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Hajdu, Máramaros, Arad, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Hunyad, Kolozs, Nagyküküllő, Szeben a Torda-Aranyos, spolu v 22 stoliciach a konečne menej dônosu ako 5·50 m. centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach: Árva, Bars, Hont, Liptó, Nógrád, Turócz, Zólyom, Komárom, Moson, Heves, Jász-Nagykún-Szolnok, Abauj-Torda, Borsód, Gömör, Kishont, Ugocsa, Krassó-Szörény, Háromszék, Maros-Torda, Szolnok-Doboka a Udvarhely totiž v 20 stoliciach.

Jačmeň.

Jačmeň skoršie dozrel ako očakávali, preto ho aj skoršie začali žať a miestami ho už aj vymlátili. Kde tu trpelo síce runo jačmeňa následkom daždov, ostatne ale veľmi hodí sa ku vývozu. Jačmeň bol zasiaty na ploche 2.001, 593 katastrálnych jochov. Dônosu z katastrálneho jocha môže sa jedno s druhým vôbec vziať 7·29 metrických centov. Dľa tohoto urodilo sa teda jačmeňa v krajne 14·56 millionov metrických centov. V lani obnášala úroda jačmeňa 12·46 millionov metrických centov. Najlepšia úroda jačmeňa, teda vyše 7·27 metrických centov z katastrálneho jocha bola v

stoliciach: Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Sopron, Tolna, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Arad, Csanád, Temes, Torontál a Kisküküllő, totiž v 21 stoliciach; na úrodu od 6 do 7.27 metrických centov z katastrálneho jocha rátajú v stoliciach: Hont, Trencsén, Zólyom, Győr, Komárom, Somogy, Vas, Veszprém, Zala, Jász-Nagykún-Szolnok, Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Alsó Fehér, Brassó, Csík, Fogaras, Szeben a Torda-Aranyos, totižto v 30 stoliciach. Konečne na menej ak 60 metrických centov z katastrálneho jocha rátajú v stoliciach: Árva, Liptó, Turócz, Máramaros, Ugocsa, Besztercze-Naszód, Háromszék, Hunyad, Maros-Torda, Nagyküküllő, Szolnok-Doboka a Udvarhely, totiž v 12 stoliciach.

Ovos.

V niektorých krajoch ovos pravda ešte nesožali, z väčšej stránky ale sožali ho nielen, lež už aj v mlaťbe jeho pokročili natolko, že dľa prevedených prôb ustálif možno aj výsledok úrody. Môže sa aj povedať, že vynímajúc niektorých krajov, medzi obilím najlepšie sype tohoto roku ovos. Ovsu zasiali na ploche 1.919,619 katastrálnych jochov. Dľa prevedených prôb reátať sa môže z katastrálneho jocha vôbec na 6.75 metrických centov, tohoto roku urodilo sa teda ovsa 13 millionov metrických centov. Vlni urodilo sa ovsa 10 millionov metrických centov. Na najlepšia úrodu, teda vyše 6.75 metrických centov z katastrálneho jocha rátajú v stoliciach: Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Pest, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szilágy, Arad, Csanád, Temes, Torontál, Brassó, Fogaras a Kisküküllő spolu v 26 stoliciach. Od 6 do 6.75 metrických centov z katastrálneho jocha rátajú v stoliciach: Bars, Turócz, Győr, Komárom, Vas, Heves, Jász-Nagykún-Szolnok, Bereg, Borsod, Békés, Szatmár, Ugocsa, Alsó-Fehér, spolu v 17 stoliciach. Konečne menej ako 6 metrických centov z katastrálneho jocha očakávajú v stoliciach. Árva, Hont, Liptó, Trencsén, Zólyom, Abauj-Torna, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Máramaros, Krassó-Szörény, Besztercze Naszód, Csík, Háromszék, Maros-Torda, Szeben, Szolnok-Doboka a Udvarhely, spolu v 20 stoliciach.

DOPISY.

Relov (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Velké nešťastie potkalo dňa 29. júla popoludní šesť relovských gazdov a to práve v ten čas, keď na ďalekých lúkach zamestnaní boli. Až na popol im zhorely domy, stodoly a pobočné staviská. Len tie chatrné šaty

im zostaly, ktoré práve vtedy na sebe mali. Peniaze, moc potravy, jedno tela, troje prasiat a moc hydu zahynulo v ohni. Všetkého poľutovania hodní, neboli assekurovaní. Ti nešťastníci sú teraz opradoví zobráci, ani do úst nemajú čo položiť a preto sú veľmi utísknutí na pomoc milosrdných spolubližných. Smilujte na rad nimi aspoň vy milí čitatelia Krešťana. Aj najmenšiu obeť s najväčšou vďačnosťou príjmu a Boh nám každý halier, ktorý z lásky k Nemu a k bližnému vďačne dáme, hojne odplatí. Milodary sa majú poslať na Farský Úrad do Relova, ostatná pošta Hanustalu (Spiš). Všetky milodary sa aj v novinách uverejnia. Do 1. augusta týmto nešťastlivým pohorelcom podporu dali nasledujúci: Peter Krávecz dekan hanušovský 60 korún, Viktor Vágner farár relovsky 60 kor., pani Maria Šefčík z Relova 60 kor., pani Francová Mohlová manželka zverolekára zo Starej-Vsi 1 kor., slečna Irma Mohl sestra zverolekára 1 kor., richvaldski veriaci 15 kor. 66 hal. a Jozef Patkó gymnaziálny profesor v Trstenej 1 kor. Pán Boh hojne zaplať.

Takouto almuznou nasbierame si pokladov, ktoré ani zrdza nezožere, ani zlodeji neukradnú a ktoré nás sprovádzajú až tam pred trón boží!

Bože smiluj sa nad nami!

Uprimný priateľ ľudu.

Velké Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

O záležitosti našej katolíckej školy som už viac razy čítal v «Krešťan»-e od dlhšieho času ale nebolo tam o tom žiadnej zmienky. Preto, lebo vec spala. Ostatný raz to stálo v «Krešťan»-e, že starú katolíckú školu predáme mestu za 70 tisíc korún a za to si vystamínve novú. Túto summu vlni v jaseňi mestský výbor už aj odhlasoval. Chyba sa stala s tým, že školská stolica z tejto summy zpusťila až po 52 tisíc, lebo sa 70 tisíc výbornikom, židom mnoho zdalo byť. Keď školská stolica zpusťila do 52 tisíc, židia novú chuť dostali na jednanie a potom už len 40 tisíc dávali za našu školu. Na toto sme sa už potom museli rozhnevať a odhodlali sme sa k tomu, že včul už starú školu nedáme ani za 70 tisíc, bo to ešte dožijeme, že by ju mesto rado kúpilo aj za 100 tisíc. Väčšieho krasnejšieho stavania totiž v prostred mesta neni, ako je katolícka škola. Starú školu prestavíme včul na kvartiele a novú školu vystavíme tak, že vezneme požičku na amortizáciu toľkú, že ju z árendy školy vyplatíme a čo nám bude chybať, doložíme zo svojeho. Veď žiadon svedomitý rodič nemôže nič lepšieho zanechať svojim defom, ako dobrú, nábožnú výchovu; teda žiadon rodič sa nesmie zdráhať pán zlatých obetovať na katolícké školu. Ostatný majetok školy nesmieme obťažif dlhom lebo keby sme aj ten museli obráťif na splácanie dlhov z čoho by sme vydržiaovali školu, mníšky? Tieto úfáme, že dostaneme nazpáť, len

aby sa nová škola vystavila čím skôr. Takto ľahko budeme mať novú školu a zostane nám aj stará.

Ešte aj to chcem spomenúť, že sa naše mestečko včul veľmi začína dvíhať. Mestský dom majú zručiť a za 186 tisíc vystavia nový na štok; dolu budú sklepy, ktoré dobrú árendu budú donášať, tak že sa z toho požíčaných 186 tisíc samo od seba vyplatí. Aj električné svetlo už o nedlho zavedú u nás; stĺpy už povsádzali po uliciach, po ktorých pôjde električná sila. Len aby mesto tými búdkami neoklamali. S tými búdkami spoločnosť električná že asi 20 tisíc korún s gazduje, bola by to leda slušná a spravodlivá vec, aby to mestu ináč prinavrátila.

Ale, aby som nebol zdlhavým, už dokončím môj dopis. V budúcom čísle chcem písať o debrecinských, kalvinských čižmach, o ktorých včul len toľko spomenem, aby sa ich každý chránil, však budúce napíšem: prečo?
S Bohom Jednotár.

* * *

Podolin (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštan»-e.

Behom jedného týždňa boli dve pekné slávnosti v tomto starom spišskom meste. Dňa 20. júla zaujal podolinsku faru nový pán farár Franc Spiritza. Mešťania ho z tej príležitosti so zriedkavou slávnosťou prijali. Dvaja prední mešťania až do samých Bušoviec išli poňho na štvorkovom koči. Pri mestskom dome bola pekná slávnostná brána vystavená, kde prijachajúceho nového farára celé mesto s radostou očakávalo; tam ho v mene mesta privítal mestský rychtár. Večer bol ku počte nového pána farára v kúpeli spoločný večierok na ktorom 82 osôb vzalo účasť. Daj Bože novému pánu farárovi sily a hojnej milosti, aby aj na svojej novej stanici čím prospešnejšie mohol účinkovať na slávu božiu ako aj k duševnému a hmotnému dobrému sebe sverených duší!

Dňa 26-ho t. j. v deň sv. Anny, bol zase tam veľký odpust. Z každej strany sa hrnuli pobožní pútnici, až z poľských Nížnych Šromoviec bolo tam vidno ľudí. Ku sv. sviatostiam pristúpilo 300 ľudí. Ten odpust sa nasledujúcim spôsobom odbavuje: Ráno o 7-ej býva vo farskom kostole pred oltárom sv. Anny s vyložením najšv. Sviatosti oltárnej spievaná omša sv. Za tým ide procesia do smrtnice, kde je dosť veľká kaplička k úcte sv. Anny vystavená. Tam býva tiež spievaná omša sv. a slovenská kázeň, ktorú mal prítomne Ján Wjecha farár z Majerek. Potom sa vráti pochod do farského kostola, kde je zase spievaná omša sv. a nemecká kázeň, tu držal toho roku farár malolomnický Viktor Milán. Poznámam, že sv. Anna na našom vidieku veľku úctu užíva, v mnohých obciach tak svätia ľudia tento deň ako ktorýkoľvek zasvätený sviatok.

Svätá Anna oroduj za nás!

Podolínčan.

* * *

Malatina (stol. Oravská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kreštan».

Dňa 11-ho júla v nedeľu po obede vydržovaná bola u nás krásna letná zábava, na ktorej shromáždění boli všetci občania, deti, mládež a starci bez výnimky. Nief pera, ktoré by bolo v stave opísať tú radosť, ktorú z príležitosti tejto všetci naši občania v srdci cítili.

Príčina všeobecnej radosti tejto bola tá, že spomenutú zábavu zariadila správa našej katolíckej obecnej krčmy. Bo my v našej dedine už od niekoľko rokov žida nemáme a môžeme povedať, že len od toho času nám dobre ide.

Máme katolícku obecnú krčmu, v ktorej zdravé a dobré nápoje dostávame, túto si my podporujeme a z čistého ročitého dôchodku istú čiastku do sporiteľne odkladáme a z toho si každoročne spoločnú zábavu usporadujeme. Na zábave takto usporiadanej každý občan dostal liter vína, tanier gulášu, pol chleba a jednu cigaru. Pri tom veselo hrala muzika a mládež si zatancovala.

Nejedon z našich, čestnými šedinami pokrytých starcov, slzy ronil od radosti a hlboko dojatý povedal: «Ah či sme to mali pred tým, keď na miesto našej katolíckej krčmy bolo u nás 5—6 židov? Hľa jako nám je teraz dobre! Máme čisté zeme, domy od židovských dlhov a máme príležitosť každoročne zabaviť sa so svojimi Bár by sa každá katolícka obec takto usilovala varovať sa židov, vtedy by už tu na tejto zemi raj bol pre nás, kresťanský svet!»

Spomenúť musím, že na zábave tejto účasť brali aj vzátni mužovia, ktorí svojou prítomnosťou nemalo pozdvihli krásu tohoto dňa.

V prvom rade prítomný bol na tejto zábave náš milovaný krajinský vyslanec pán Béla *Csitáry*, ktorého jedon občan v mene všetkých peknou rečou privítal, po čom všetci prítomní spievali krajinskú hymnu. Pevnejší mužovia vzali na plecيا oblúbeného vyslanca a pr hlučnom «éljen» ponášali ho miestom zábavi. Viaceri z prítomných jednoduchými, lež uprimnými rečami pod zabavou oslavovali milovaného vyslanca a keď mu srdečne ďakovali za jeho opravdovú a bezžisťnú oddanosť k pospolitému ľudu, v mene všetkých slúbili mu aj na budúcnosť jejích nezklatnú vernosť.

Prítomný bol ďalej na našej zábave aj prevelebný pán B. Smižár lúčanský farár, ktorého zbabelí Lúčania tak nenávidia, ale my si ho i teraz veľmi vážime, bo poželmané ovocie spasonosného jeho účinkovania požívame i po dnes. Len jedno spomenem asice to, že on očistil našu obec od židov a založil nám našu katolícku obecnú krčmu. Našu zábavu konečne počtili jejích prítomnosťou prevelebný pán Franc Hanzély farár pucovský a iní svetskí páni. Zábava trvala do pozdneho večera, kedy sme sa všetci rozešli v najväčšom po
riadku. Občan

Zo Spiša:

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kresťane».

«Ludové Noviny» tak sa zdá už nemajú žiadneho, nielen náboženského ale ani len ľudského citu. V 29. čísle znovu aj na dvoch miestach potupným spôsobom napadajú nášho osvieteného pána biskupa a ten jeho skutok, že v záujme odsúdených Černovanov na ministra pravosudia zadal prosbu o omilostnenie, obracajú na postnech. kdežto toto spravde otcovské zaujatie sa osvieteného pána biska za jeho zavedených veriacich každý zdravého rozumu človek držať musí za ten najslahatnejší skutok,

Tie isté «Ludové Noviny» v tomže čísle v nešerednej zaslepenosti i sväte obrazy cirkusom *menujú*. Napadajú totiž pána kaplána v Kubachoch, že zneužíval kazateľňu, keď 27. júna oznamoval z kancela, že popoludni bude cirkus, že sa budú rozličné obrázky ukazovať. A viete milí čitatelia, aké obrázky sa tam ukazovali? Sväté! A kde? V katolíckej škole! Hľa teda pred «Ludovými Novinami» už není nič svätého. Veď z každého čísla vidno, že najhlavnejším cieľom jejích je: na posmech obrátiť kňazský stav katolícky.

Pravý katolík zďaleka má obisť «Ludové Noviny» a do svojho domu na žiaden pád ich nepripustí!

Uprimný priateľ slovenského ľudu.

Rozmary a žarty.

Cheel sa pravotíť. Sedliak: Pán fiskál, či vyhrám to právo, čo chcem proti môjmu susedovi zaviesť?

Fiskál: To závisí od toho, aký majetok máte. Ak máte malý majetok, tak ho čoskoro prehráte. ale ak ste dosť bohatý, tak ho neskoršie prehráte.

Múdra odpoveď. Učiteľ: Ďurko, koľko má človek zubov?

Ďurko: Za plné usta.

Žiaľ a žiaľ. I. pani: Veľmi ľutujem Kamenára, Hrozná boľasti mu zapríčinila smrť jeho manželky.

II. pani: Ja zase veľmi ľutujem tie drobné siroty. Pojdete na pohrab?

I. pani: Áno.

II. pani: Aké šaty si oblečiete?

Odkazy redakcie.

A. G. T. Nehnevajte sa, že to len včel prichádza. Prosíme o ďalšie zprávy.

C. P. B. Skalické ozaj vystaly minulý týždeň. Že vraj pre zmenu tlačiarne. Nebodaj ím už vychádza para.

S. P. B. Neškodilo by volačo napisať zas o ovocinárstve vašej doliny.

F. K. K. Spišský sjazd vydaril sa dobre? Pán Boh s nami a zlé preeč.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 7. augusta.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 28.35—29.45, stolnobelohradská K 28.20—29.30, peštianska K 28.80—29.30, banátska K 29.00—30.00. — *Raž*: prvotriedna K 19.40—19.55, druhotriedna K 19.20 do 19.45. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17.40—17.80, druhotriedny K 15.40—15.80. — *Proso*: K 18.00 do 20.00. — *Ovos*: prvotriedny K 20.30—20.80, druhotriedny K 19.90—20.20. — *Kukurica*: K 15.65—15.85. *Repica*: K 27.00—27.40.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
κ	23.40	23.00	22.60	22.20	21.70	21.20	19.80
		č.	7	7½	8		
		K	19.00	16.20	8.20		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.30, hrubé K 6.30.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21.50—22.50, fazuľa strakavá K 15.50—16.00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 28.00—33.00, lúpaný K 24.00—51.00. — *Šošovica*: čistá K 30.00—50.00. — *Konopné semä*: K 18.00 do 19.00. — *Mak*: K 57.00—58.00. — *Rasca* (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 165.00—166.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 143.00—147.00, 3-kusová K 149.00—150.00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130.00—135.00, lucerna jasnozrná K 130.00—140.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1908.) K 18.50—19.25, bosenský (z r. 1908.) K 22.00—23.00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 8.50 do 9.00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 8.00—8.50 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 173.50 do 174.25. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—49.00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35.00, fiumánsky White-Star (***) K 29.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5.20—5.50, žlté K 6.50—6.80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80.00 do 80.50, kockový K 82.00—, žltý K 80.00—80.50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 96—97, od Tisy K 93—94, sedmohradské K 95—98 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.60—2.80, k vareniu K 1.60—1.90, sľú 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.50—1.70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2.50—3.20, sliepky na polievku K 3.30—4.30 za jeden pár.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Rušeň!

!!! S 18 prvým. vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

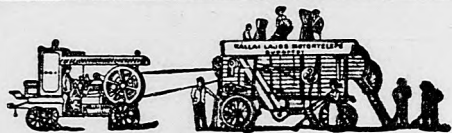
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvrelaj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil strojekumlathe

s dvojm vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!



!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domámi slamou krytými.

Osobná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti
najlepšie podavily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko

Rušeň!

Najlepší český prameň k objednaníu.



Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie
2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.;
biele 4 K, biele páperové 5 K
10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako
snah biele, drápané 6 K 40 h.
8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K.
7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K. —
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho
alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá
116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm
široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.;
polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K,
14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon
dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz**
číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Singerové



šijáce stroje
ku každému
cieľu pri ga-
rancií. Zarov-
nak aj vibor-
né mluviace
stroje a dasky
k dostaniu najlacnejšie u

Josefa Haban
mechanika

v Budapešti Almásky-tér 14.

Obrázkový cennik na ži-
adosť zdarma.



**Oznamy prijíma
administracia**

'Krestan'

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28



Za čistotu **30.000 korún** záruka.



Pokusy viac stoje
ako skúmanie

Schicht

jeleň mydlo

Pečlivé skúmania

dokázaly, že Schicht
jeleň mydlo v každej
tepléj, alebo stude-
nej, tvrdej, alebo
mäkej vode chytro a
veľmi sa pení; lahko
siakne do látky,
rýchlo rozpúšťa
špinu, bez toho že
by látke čo najmenej
škodilo. — Schicht
jeleň mydlo je

úplne čisté a slo-
bodné každej škod-
nej hmoty; cez de-
sať ročia dorába sa
zo stejno dobrej
hmoty. Upotrebenie
jeho ku každému
čisteniu, dla návodu
zdravého rozumu us-
poruje v každej do-
mácnosti vela času,
práce a peňazi. 3

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-
birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú
jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od
300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeho
tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s
dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže
vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť.
Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Osožné a chytré prevedenie parcellovaníu.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzo-
vanie parcellovaníu a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám
nekupuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaníu (rozumie sa
pracami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po-
stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovaníu ústav ochotne povoluje požičku
pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť
ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaníu. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu,
kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbaví sa všetkých starostí parcellovaníu
4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa
popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaníu: 1. Pripadný diel podlžnosti spiáca sa pozadne. 2. Požičky
povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie po-
trebná, potrebuje sa len lacné uhdovnerenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.